

Raadsvoorstel Vaststellen Regiovisie Jeugdhulp

Zaaknummer: 2023-006383

Aan de gemeenteraad.

Met dit raadsvoorstel stellen we u voor om de Fryske regiovisie jeugdhulp vast te stellen.

Inleiding

De 18 Friese gemeenten zetten zich blijvend in voor goede jeugdhulp. Een scherpe visie, sterke regionale samenwerking en goed opdrachtgeverschap zijn belangrijke voorwaarden voor goede jeugdhulp. In de Fryske regiovisie jeugdhulp komen de ambities in de jeugdhulp voor de periode 2023 - 2026 aan bod. Hiermee willen de Friese gemeenten blijvend passende en kwalitatief hoogwaardige jeugdhulp leveren.

De regiovisie sluit aan bij de door gemeenten in Nederland vastgestelde Norm voor Opdrachtgeverschap¹ (NvO). De NvO beschrijft aan de hand van acht afspraken handvatten om de samenwerking en het opdrachtgeverschap te versterken. Alle gemeenten in Nederland hebben zich gecommitteerd aan de NvO en daarmee de afspraak om de acht afspraken vast te leggen in een regiovisie voor de jeugdhulp.

De gemeenteraad is op verschillende momenten geïnformeerd over de achtergrond, de bedoeling en de totstandkoming van de Fryske regiovisie. Zo hebben in januari 2022 en mei/juni 2022 informatiebijeenkomsten plaatsgevonden over de regiovisie. De leden van uw gemeenteraad hebben gedurende deze bijeenkomsten ook inhoudelijke aandachtspunten mee kunnen geven. Op basis van deze overleggen is onder andere het belang in de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp benadrukt en uitgeschreven in de regiovisie.

Voorafgaand aan de besluitvorming heeft in oktober 2022 wederom een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor gemeenteraadsleden van de 18 Friese gemeenten.

Bijeenkomsten met maatschappelijke partners

De regiovisie is het resultaat van een zorgvuldig doorlopen proces met diverse maatschappelijke partners in de jeugdhulp, zoals het onderwijs, een vertegenwoordiging van huisartsen, jeugdhulpaanbieders en cliënten. Zij hebben op verschillende momenten uitgebreid inbreng gegeven op de

¹ Meer informatie over de Norm voor Opdrachtgeverschap en de verschillende eisen is te vinden via: <https://sociaalweb.nl/nieuws/handreiking-regiovisie-en-factsheet-nvo-jeugd> en <https://vng.nl/nieuws/aan-de-slag-met-de-norm-voor-opdrachtgeverschap>

regiovisie. Zo zijn er gesprekstafels georganiseerd over de ambities in de jeugdhulp, de sturingsfilosofie, het zorglandschap en leidende principes. In een consultatiefase is aan maatschappelijke partners gevraagd te reageren op de conceptteksten uit de regiovisie. De binnengekomen reacties op deze regiovisie zijn zorgvuldig gewogen. Sommige reacties hebben direct tot aanpassingen in de regiovisie geleid, terwijl andere reacties later bij het opstellen van de jaarplannen aan bod komen.

Het proces om tot de regiovisie te komen is gebaseerd op partnerschap. De regiovisie dient mede dankzij dit proces een doorleefde regiovisie te worden.

Adviesraad Sociaal Domein Leeuwarden (ASD)

De adviesraad adviseert positief op de voorgelegde Fryske Regiovisie Jeugdhulp. De ASD vraagt aandacht voor de volgende thema's:

- Inzetten op normaliseren.
- De verbinding met het lokale accent in de gemeente Leeuwarden gezien de IKC vorming.
- Wat inclusief onderwijs vraagt van de betrokken actoren in de gemeente Leeuwarden met aandacht voor het pedagogisch klimaat en het gedachtegoed "it takes a village to raise a child".

De adviesraad wordt betrokken bij de concrete implementatie van de Fryske Regiovisie Jeugdhulp voor de gemeente Leeuwarden.

Regionaal en lokaal

Deze Fryske visie is een regionale visie op jeugdhulp van de 18 Friese gemeenten. Tegelijkertijd krijgt de regiovisie per gemeente een unieke uitwerking en vertaling. Iedere gemeente heeft immers de pedagogische basis en preventieve voorzieningen op een eigen manier georganiseerd. De precieze weg naar het realiseren van de ambities en doelstellingen uit de regiovisie zal dus ook in iedere gemeente anders bewandeld worden.

Het vaststellen van de regiovisie is een belangrijke stap in het realiseren van de doelstellingen uit de Fryske regiovisie jeugdhulp. De onderdelen van de regiovisie krijgen naast lokaal ook regionaal een nadere uitwerking. Ook dit vindt plaats in partnerschap. Hoofdstuk 5 beschrijft de wijze waarop de Friese gemeenten dit gaan realiseren. Het opstellen van concrete jaarplannen draagt bij aan het daadwerkelijk realiseren van de doelstellingen uit de Fryske regiovisie.

Bij de uitwerking van de ambities en doelstelling op lokaal niveau kijken we nadrukkelijk naar de verbinding met lopende ontwikkelingen (zoals Kansen voor Kinderen 2, Kansrijke start, de uitwerking van Jeugdpreventie+). Bij nieuwe ontwikkelingen vormt de regiovisie een belangrijke leidraad.

Hervormingen jeugdzorg

Op 13 mei 2022 hebben de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister voor Rechtsbescherming in een kamerbrief hun plannen beschreven voor de toekomst van de jeugdzorg. Op zowel inhoudelijke als administratieve thema's worden tal van onderzoeken, ontwikkelingen en mogelijke hervormingen aangekondigd. Het gaat onder andere om diverse

wetstrajecten, het verkennen van nieuw financiële maatregelen, het versterken van de arbeidsmarkt, het verstevigen van de sociale basis, het aanpassen van de reikwijdte van de jeugdhulp en het vereenvoudigen van de uitvoeringspraktijk. Het laatstgenoemde vindt onder andere plaats door de marktwerking te verminderen, de samenwerking te intensiveren en de inkoop van zorg te verbeteren. Veel van de aankondigingen landen in vervolgttrajecten, zoals de Hervormingsagenda. De Hervormingsagenda is nog niet vastgesteld omdat Rijk en VNG geen overeenstemming hebben over de financiële afspraken. Begin 2023 worden de gesprekken tussen Rijk en VNG weer hervat.

In de Friese inkooptrajecten in 2021 en 2022 is op diverse onderdelen al vorm en inhoud gegeven aan onderdelen van de Hervormingsagenda: het werken met effectieve interventies, het opstellen van een kwaliteitskader, de afbakening (aanpassing van de reikwijdte) van de specialistische jeugdhulp en het uitgaan van partnerschap zijn daar voorbeelden van. De verwachting is dat de Hervormingsagenda in het najaar van 2022 wordt vastgesteld. In de nadere uitwerking van de regiovisie zullen we uiteraard rekening houden met de uitwerking van de hervormingsagenda op landelijk niveau.

Beoogd effect

- Blijvend realiseren van passende en kwalitatief hoogwaardige jeugdhulp in de regio Friesland
- Een optimaal werkend lokaal jeugdstelsel met een sterke sociale basis gericht op normaliseren en preventie en een toegang waarin het inzetten van de juiste hulp op het juiste moment, zo licht als mogelijk, maar zwaar indien nodig (ook wel Matched care) voorop staat.

Argumenten

- *De regiovisie dient als kapstok voor de jeugdhulp in Friesland in de periode 2023 - 2026*
Met het vaststellen van de regiovisie stelt de gemeenteraad een kapstok vast voor de jeugdhulp in gemeente Leeuwarden en heel Friesland. De kapstok kent verschillende vertakkingen en raakvlakken. Eén van deze vertakkingen is de lokale vertaling die iedere gemeente dient te maken. Voor de gemeente Leeuwarden betekent dit dat we voor 2023-2024 een lokaal jaarplan opstellen en dat we de uitgangspunten uit de regiovisie als leidraad nemen bij nieuwe ontwikkelingen.
Op 9 november 2022 heeft u de motie 'Sterke Gezinnen' aangenomen. In de motie wordt het college opgeroepen de punten uit het Manifest Sterke Gezinnen waar mogelijk en toepasbaar binnen de Gemeente Leeuwarden te integreren in het beleid.
Met de regiovisie wordt hier een uitwerking aan gegeven. De regiovisie sluit aan bij de volgende punten uit het Manifest Sterke Gezinnen:
 1. *Coördineer en verbind binnen de gemeente alle initiatieven rondom gezinsondersteuning*
 2. *Zorg voor een ruim, breed en laagdrempelig aanbod van opvoedondersteuning*
 8. *Kijk bij hulpvraag van een gezinslid integraal naar het gezin als geheel*

Jeugdige en gezin centraal ('het gewone leven is het uitgangspunt'). Het gewone leven van jeugdige en gezin is en blijft altijd het uitgangspunt. Dit betekent dat we altijd samen met jeugdige, gezin en omgeving vaststellen wat nodig is om hen te ondersteunen en hulp niet afsluiten zonder vast te stellen dat zij op eigen kracht verder kunnen.

10. Werk aan acceptatie en herwaardering van de waarde van het gezin in al haar samenstellingen

Positief opgroeien is het basisuitgangspunt, waarbij ouders in hun rol als opvoeder centraal staan. Mede-opvoeders hebben elk een eigen rol en taak en werken intensief samen, zeker met de betrokken ouders en jeugdige. Vertrouwen in en versterken van de pedagogische kwaliteit in het gezin, de school, de omgeving en de wijk zijn belangrijke voorwaarden. Om het positief opgroeien mogelijk te maken is een goede verbinding tussen de betrokkenen in het pedagogische klimaat (school, het gezin en de wijk) essentieel.

12. Laat mensen niet vastlopen in systemen en protocollen

De bedoeling staat centraal: regels en protocollen faciliteren de bedoeling. Is dat niet het geval? Dan verdwijnen de betreffende regels of passen we ze aan.

- *De regiovisie is tot stand gekomen met inbreng van maatschappelijke partners*
Het gehele proces om tot de Fryske regiovisie te komen is ingericht op basis van partnerschap. Dit alles met het doel om een 'doorleefde' regiovisie te realiseren. Alle onderdelen uit de regiovisie zijn het resultaat van overleg met maatschappelijke partners. Door jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen, cliënten, huisartsen, de GGD en het onderwijs bij iedere stap te betrekken is de kans op een gedragen visie vergroot. Na de besluitvorming vragen de Friese gemeenten aan de maatschappelijke partners om zich te committeren aan de inhoud en het vervolg van de regiovisie.
- *De regiovisie gaat verder dan alleen de visie, maar beschrijft ook een concreet vervolg.*
Een visie beschrijft per definitie het "wat" en nog minder het "hoe". In hoofdstuk 5 van de Fryske regiovisie staat beschreven hoe gemeenten Leeuwarden samen met maatschappelijke partners, andere Friese gemeenten en SDF het "hoe" gaan invullen. Via concrete jaarplannen wordt gezamenlijk uitgesproken en opgeschreven hoe de ambities en doelstellingen uit de regiovisie gerealiseerd kunnen worden.
- *De regiovisie voldoet aan de afspraken uit de Norm voor Opdrachtgeverschap*
In de Norm van Opdrachtgeverschap staat beschreven dat gemeenten een regiovisie dienen op te stellen samen met maatschappelijke partners. Concreet geven acht afspraken de minimale inhoud van de regiovisie aan. De acht afspraken komen allen terug in de regiovisie. Het is belangrijk om te benoemen dat de acht eisen verschillen in orde van grootte. Zo gaan een aantal afspraken over administratieve lasten, zorgvuldigheidseisen en reële tarieven, terwijl andere afspraken gaan over ambities en doelstellingen. Dit betekent dat sommige van de afspraken nog een

verdere uitwerking krijgen in jaarplannen. Een aantal onderdelen uit de Friese inkooptrajecten in 2021 en 2022 raakt aan de afspraken uit de NvO. Zo komt de afspraak over de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdfuncties ook terug in de inkooptrajecten, en is een kostprijsonderzoek uitgevoerd om tot reële tarieven te komen.

Kanttelingen en risico's

Een belangrijk onderdeel van het succes van de regiovisie is afhankelijk van de samenwerking tussen de Friese gemeenten en maatschappelijke partners. Zoals beschreven in de regiovisie gaan de Friese gemeenten uit van partnerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid bij het uitvoeren en concretiseren van de onderdelen uit de regiovisie. Gezamenlijke verantwoordelijkheid betekent ook dat de invulling van het vervolg mede afhankelijk is van de maatschappelijke partners.

Er gebeurt van alles in de jeugdhulp in Leeuwarden en heel Friesland. In de uitwerking van de regiovisie dient de juiste verbinding aangegaan te worden met de andere relevante visies en de daaruit volgende processen. Het gaat hier bijvoorbeeld over de aansluiting met de Friese Preventieagenda en de Samenwerkingsagenda. Bij het opstellen van de jaarplannen wordt nadrukkelijk de verbinding gemaakt met deze (en andere relevante) visies en processen.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid en partnerschap vraagt veel van maatschappelijke partners. Zo nemen ze een belangrijke rol in bij het uitvoeren van de Fryske regiovisie. Uiteraard gaat dit gepaard met de inzet van medewerkers en tijd. Het is belangrijk om waar mogelijk de juiste verbindingen te maken met bestaande werkgroepen en initiatieven om zo de kans op dubbel werk te verkleinen.

Financiën

Het vaststellen van de Fryske regiovisie jeugdhulp heeft geen directe financiële consequenties. De financiële middelen die benodigd zijn voor de implementatie van deze visie worden verwerkt in het nog op te stellen jaarplan 2023 dat naar verwachting in Q2 2023 gereed is.

Vervolgacties op hoofdlijnen

- De concretisering van de regiovisie vindt plaats in samenwerking met de maatschappelijke partners. De eerste gesprekken hierover hebben reeds plaatsgevonden. De resultaten van deze gesprekken worden gebundeld in het jaarplan voor 2023.
- Naast de vaststelling van de regiovisie door de 18 gemeenteraden, nodigen we regionaal ook de maatschappelijke partners uit om zich te verbinden aan de inhoud en de vervolgstappen.
- Het college hecht veel waarde aan de betrokkenheid van de gemeenteraad bij het vervolgproces. De precieze invulling hiervan is onder andere besproken tijdens de regionale bijeenkomst die in oktober 2022 heeft plaatsgevonden. Het college rapporteert op de gebruikelijke wijze naar de raad en indien het nodig is om nadere kaders te stellen wordt de raad betrokken.

- SDF organiseert jaarlijks een bijeenkomst voor de gemeenteraden van de 18 Friese gemeenten over de voortgang van de Fryske regiovisie jeugdhulp. Naast de voortgang, komt hier ook de verhouding met andere regionale processen aan bod.

Leeuwarden, ,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*